

+ MAGAZINE TOEVOEGEN

MIJN MAGAZINES LEZEN

AANMELDEN

weekend knack focus

knack

Knack Club & Voordelen

Shop

Abonneer

Nieuws ▾ Opinie Factcheck Onderwijs Sport ▾ Magazine

▶ Video 🎙 Podcasts

Politiek

‘Superkazerne’ in Aalter: beslissing is gevallen volgens Francken, volgens het leger nog niet

Het Drongengoed in Aalter. Met zijn 800 hectare het grootste natuurgebied van Oost-Vlaanderen. © Yves Adams

Deel dit artikel:

Dirk Draulans

Bioloog en redacteur bij Knack. • 16:05 • Bijgewerkt op: 16:05 • ⌚ 5 min leestijd

De oude luchtmachtbasis in het beschermde natuurgebied Drongengoed in het Oost-Vlaamse Aalter komt opnieuw in beeld als plek voor een ‘superkazerne’.

In 1980 publiceerde het Davidsfonds het boek *Requiem voor de geitenmelker* van de Kempense veelschrijver Robin Hannelore. ‘Geitenmelker’ is een volkse naam voor [de nachtzwaluw, een wat mysterieuze en zeldzame vogel van heide- en open bosgebieden](#).

In het boek beschrijft Hannelore hoe de inwoners van de fictieve gemeente Beverdonk in opstand komen tegen plannen van het ministerie van Defensie om een verlaten militaire basis te gebruiken voor de aanleg van een groot munitiedepot, ondanks het feit dat het om een gebied met grote natuurwaarden gaat.

De minister verdedigt de beslissing als noodzakelijk om ons land beter te kunnen wapenen tegen... ‘de dreiging van de Russen’. Hij stelt ook dat ‘militarisme en natuurprotectie hand in hand gaan’, zodat er geen enkele reden is om het depot niet in het natuurgebied te vestigen.

Hannelore bleek visionair: een vergelijkbaar verhaal speelt zich vandaag af in de Oost-Vlaamse gemeente Aalter. Daar is een in 1993 afgedankt reservevliegveld van de NAVO, gebouwd in de jaren 1950, in het vizier gekomen van Defensie om er een ‘superkazerne’ te vestigen. De verhoogde dreiging van de Russen is de belangrijkste motivering voor het project.

Slapjanus als burgemeester

Het vliegveld ligt midden in het Drongengoed, met zijn 800 hectare het grootste natuurgebied van Oost-Vlaanderen. Er leven enkele koppels [van de zeldzame nachtzwaluw](#) uit de titel van Hannelores boek. Het grootste verschil met de verhaallijn van toen is de rol van de burgemeester. In het boek is dat een slapjanus die op de plaats van het munitiedepot een sport- en recreatiecentrum wil, maar zijn staart intrekt bij de minste druk van bovenaf.

In Aalter was de burgemeester tot vorige week Pieter ‘Crembo’ De Crem (CD&V), ooit minister van Defensie en geen natuurvriend. Hij wil al lang niets liever dan het oude vliegveld ‘valoriseren’. [Hij stapte op als burgemeester](#) omdat zijn administratie het niet-Belgen extra moeilijk maakte om zich in zijn gemeente in te schrijven, wat discriminerend en dus onwettig is.

‘Die kazerne van de toekomst in Aalter, die komt er.’ (gevolgd door een vuistje)

Theo Francken in een steunbetuiging aan
Pieter De Crem op Facebook

In de vorige regering was Ludivine Dedonder (PS) minister van Defensie. Toen was er ook al sprake van een Vlaamse ‘kazerne van de toekomst’ in het Drongengoed. Maar finaal werd daarvoor in 2022 gekozen voor een industrieterrein in Geraardsbergen, dicht bij de taalgrens – de keuze moest ook de werkgelegenheid in Dedonders Wallonië een boost geven.

Nu is Defensie in handen van Theo Francken (N-VA) en die lijkt, mede onder impuls van De Crem, weer geneigd om voor het Drongengoed te kiezen. In maart waren beide heren er stellig over, maar in juli verschuilde Francken zich in een antwoord op een

parlementaire vraag achter de dooddoener dat er nog niets was beslist.

De kazerne zou moeten komen op het in 1993 afgedankte vliegveld van de NAVO.

Waals masterplan

[Op 3 september stelde Francken zijn masterplan voor het Waalse 'kwartier van de toekomst' voor, in Charleroi.](#) Het gaat om een investering van zo'n 550 miljoen euro op een voormalig industrieterrein, waar 27 hectare zal worden volgebouwd om tegen 2040 plaats te bieden aan zo'n 1500 werknemers (militairen en anderen).

In krantenberichten daarover stond te lezen dat het Vlaamse 'kwartier van de toekomst' in Aalter zal komen. Op 7 september eindigde Francken een Facebookpost waarin hij zijn steun betuigde aan zijn ontslagnemende 'vriend' De Crem met de boodschap: 'Die kazerne van de toekomst in Aalter, die komt er' (gevolgd door een vuistje). Zijn kabinet bevestigde desgevraagd dat de beslissing inderdaad genomen is.

'Dat zal dan wishful thinking van Francken zijn', zegt Vlaams Parlements lid Mieke Schauvliege (Groen), tevens gemeenteraadslid in Aalter. 'Zo'n beslissing moet door de voltallige regering genomen worden. Het leger zelf heeft op 24 juli in een antwoord op een vraag nog bevestigd dat er slechts één geldige beslissing van de ministerraad is, namelijk die over Geraardsbergen uit 2022. We weten dat de regering in het najaar definitief zal beslissen over het "kwartierenplan" – dat is opgenomen in haar defensieplan. Daarom proberen we onze weerstand tegen een aantasting van het Drongengoed nu al op poten te zetten. Vlaams minister van Omgeving Jo Brouns (CD&V) heeft al wat voorbehoud tegen de plannen geformuleerd. Want je kunt de uitzonderlijke natuurwaarden van het Drongengoed niet zomaar opofferen aan een belastende militaire activiteit.'

Boommarter en aardbeivlinder

Om de weerstand te coördineren is het Front voor Drongengoed opgericht. Er circuleert een petitie, die al door bijna 10.000 mensen is ondertekend. De baseline is dat men niet tegen de militaire plannen is, wel tegen het feit dat daarvoor uiterst waardevolle natuur zou worden opgeofferd.

Het Drongengoed is een sterk beschermd Europees Natura 2000-gebied en een Vlaams habitatrictlijngebied. Het stond op de lijst om extra bescherming als landschapspark te krijgen, maar omdat de gemeenten (lees onder meer toen nog burgemeester De Crem) niet mee wilden, kwam die er niet. Het domein van het afgedankte vliegveld bestaat uit 35 hectare beton (vooral een lange start- en landingsbaan) en 179 hectare Natura 2000-gebied. Daarrond ligt nog eens meer dan 500 hectare prachtige natuur.

‘De klimaatopwarming is een veel grotere bedreiging van onze veiligheid dan de Russen.’

Luc Brendonck
Hoogleraar biologie

Als je de plannen voor het kwartier van de toekomst van Charleroi projecteert naar de site van het Drongengoed, zie je pas goed hoe groot de impact zal zijn. Want naast de plaatselijke infrastructuur zullen er toegangswegen en andere ondersteunende voorzieningen nodig zijn. De schade aan de natuurwaarden zal groot zijn, dat kan niet anders.

De lijst van uitzonderlijke natuurwaarden van het Drongengoed is lang. Naast de nachtzwaluw zijn er nog zeldzaamheden zoals de boommarter, de aardbeivlinder en het zaagblad, een uniek plantje. De lijst inspireerde buurtbewoner en hoogleraar biologie Luc Brendonck (KU Leuven) tot het opzetten van een petitie onder wetenschappers om het behoud van die natuurwaarden te bepleiten. Liefst 345 Vlaamse academici, inbegrepen milieujuristen en ruimtelijke planners, hebben haar ondertekend.

Naast de kazerne zouden er ook toegangswegen en ondersteunende voorzieningen nodig zijn. © Yves Adams

Bescherming overrulen

‘De petitie is geen actie tegen de kazerne op zich’, zegt Brendonck in het herfstnummer van het blad *Natuur en Landschap Meetjesland*. ‘Maar de plannen om in het Drongengoed een kazerne te bouwen impliceren dat politici zich boven de Vlaamse en Europese natuurwetgeving zouden stellen. Als we dat laten gebeuren, wat staat ons dan nog allemaal te wachten?’

Brendonck benadrukt ook dat ‘de klimaatverandering een veel grotere bedreiging voor onze veiligheid is dan de dreiging vanuit Rusland. In tegenstelling tot de Russen is de klimaatopwarming nu al in ons land. De noodzaak om het Drongengoed te behouden als buffer tegen verdere opwarming is dringender dan de noodzaak van extra maatregelen tegen de Russen.’

Het zal sowieso niet vanzelfsprekend zijn om het beschermde karakter van het Drongengoed te overrulen, hoezeer militaire instanties ook hun best zullen doen om te wijzen op het uitzonderlijke ‘algemeen belang’ van de kazerne. Om natuur te kunnen vernietigen voor infrastructuur moet er eerst een zogenaamde ADC-toets komen.

De A daarin staat voor ‘alternatievenonderzoek’. Je moet kijken of er geen haalbaar alternatief voor de locatie is. Dat is er, in Geraardsbergen, maar de militairen voeren aan dat het terrein daar geen eigendom van Defensie is. Wat volgens milieujuristen een zwak argument is, want de overheid kan het probleemloos verwerven.

‘Het zou een gevaarlijk precedent zijn dat de strengste Europese natuurbeschermingsregels worden genegeerd.’

Hans Van Dyck
Hoogleraar biologie

De D staat voor ‘dwingende reden’, een argument dat je, met wat goede wil, aan de verhoogde oorlogsdreiging zou kunnen koppelen. De C is die van ‘compensatie’: als er beschermde natuur vernietigd zal worden, moet ze eerst gecompenseerd worden door elders nieuwe natuur te creëren. Dat zou betekenen dat er landbouwgrond in Aalter en omgeving in natuur moet worden omgezet, wat niet strookt met de recente usances van Brouns en de Vlaamse regering.

Ontploft munitiedepot

Hoogleraar biologie Hans Van Dyck (UC Louvain), prominent ondersteuner van de petitie, wijst op de grote natuurwaarden van militaire domeinen, mede dankzij de actieve inzet van militairen. ‘Ik begrijp dat men zoekt naar de weg van de minste weerstand door de kazerne op een bestaand militair domein te willen plannen, maar we mogen niet toelaten dat de strengste Europese natuurbeschermingsregels worden genegeerd. Het zou een gevaarlijk precedent zijn.’

In het boek *Requiem voor de geitenmelker* komt het gewraakte munitiedepot er toch. Het verzet wordt gekortwiekt door de moord op een van zijn spilfiguren – hij wordt doodgeschoten door jagers. Maar niet veel later ontploft het depot. Daders worden niet gevonden, maar getuigen zagen ter plekke ‘Kempense spoken’ die er een hand in zouden hebben gehad. De in de buurt broedende geitenmelkers overleefden het niet.

Is de controle op onze militaire uitgaven te laks? Slechts 7 parlementsleden keken cruciale NAVO-documenten in

Het komende decennium mag ons leger 140 miljard euro uitgeven. ‘Veruit het grootste aankoopdossier is de gemotoriseerde capaciteit, goed voor 9,8 miljard euro’, zegt generaal Harold Van Pee. ‘Maar de belangrijkste aankoop is luchtverdediging, goed voor 4 miljard euro.

Als vandaag vanuit de Atlantische Oceaan kruisraketten worden gelanceerd richting Belgische kust, kan niemand ons verdedigen.’ *Knack* analyseerde de aankoopplannen van defensie-minister Theo Francken (N-VA) en stuitte op een verbazend gebrek aan toezicht.

Knack

Lees meer over: [Theo Francken](#) [Jo Brouns](#)

Fout opgemerkt of meer nieuws? [Meld het hier](#)

Partner Expertise

Schrijf je in voor onze nieuwsbrief.

Mis niet langer het belangrijkste nieuws van de dag.

Inschrijven

 Goed voor 5 minuten leesplezier

‘Superkazerne’ in Aalter: beslissing is gevallen volgens Francken, volgens het leger nog niet

Wil je dit artikel verder lezen?

Neem een Knack abonnement

Knack Digitaal

~~€ 31,25/maand~~
knack € 4,00/maand

- ✓ Volledige digitale toegang tot alle +artikels en digitale edities van Knack
- ✓ Digitaal toegang tot meer dan 30 topmerken zoals Trends, Libelle, etc.
- ✓ De mogelijkheid om 2 gezinsleden digitaal te laten meelezen
- ✓ Tijdelijk toegang tot Strips.be, met meer dan 90 topreeksen en 2800 stripalbums

 Ik lees voordelig verder

Knack is er voor mensen met een lenige geest. Want wie slim is, durft twijfelen. Kritisch, doordacht